

Елин Пелин
Непосветена

Междучасие. Навън тичат, шумят и викат децата. Тоя жив и весел детски шум влиза през отворения прозорец на учителската стая заедно с нежната и уморена светлина на есенното слънце и я пълни с бодрост. Младите учители и учителки седят разпръснати из стаята, всеки зает с нещо. Директорът крачи насам-нататък и пуши, отдаден в някакво размишление.

Пена Стоянова, новата учителка, дошла преди десетина дня, още не знае какво да прави. Тя ту седне до масата, ту стане и отвори шкафчето, ту застане пред отворения прозорец и гледа селцето, което оттук се вижда почти цялото.

По улицата минават лениво мъже, овехтели, небръснати, с добродушни почернели лица, с ръце в джобове, жалки като роби, и се губят някъде зад изронените огради на мръсните дворища. Комините пушат сладко и бял дим се носи на тънки струи право към небето. Из дворовете шетат жени с преждевременно застарели лица.

За Пена Стоянова всичко е интересно. Тя стои пред картината на това чуждо селце като пред нещо съвсем неизвестно и го разглежда с интерес.

„Виж на какво място почвам първите стъпки на своя самостоятелен живот“ – мисли си тя и се усмихва сама на себе си. Усмихва се доволна, защото е настанена, осигурена, защото е стъпила на краката си след толкова труд, след толкова учене, след толкова прекарани несгоди.

Тя учителствува за пръв път. След като свърши учителския институт, тя енергично се зае да си намери място и, слава богу, сполучи. В село, нека и в село да е. И тук живеят хора. Прости. Макар и прости, пак хора са.

Пенка Стоянова пак се усмихна, усмихна се, но след това се намръщи. Хубавото и младо лице направи хитра гримаса. Тя посегна, взе от масата малката си ръчна чанта, отвори я и почна да брои парите си. Двеста лева. Само толкова й останаха. Пък кой знае кога ще получат заплата. Вчера даде на своя покровител, председателя на училищното настоятелство, двеста лева да се почерпи с другите. Поиска й човека, пък и тя беше обещала. Останаха й само тия двеста лева. Ще икономисва, та да видим докога ще й стигнат.

Хубавото й лице пак направи хитра гримаса и пак се намръщи.

В това време някой почука на вратата. Влезе едно непознато дете, запъхтяно и изпотено.

– Писмо за директора.

Директорът, който пишеше на масата, стана и пое писмото.

– Откъде е?

– От директора на Чоперково. Директорът скъса бързо плика, отвори, прочете и скокна.

– Господа – обърна се той към учителите, – инспекторът иде.

Учителите се струпаха оживено над записката, която директорът държеше в ръцете си.

– Бил в Чоперково и е тръгнал за тук. Бъдете готови, може да ни изненада всяка минута.

– Аз подозирах – каза един от по-старите учители. – Преди три-четири дена получих последните книжки от неговото детско списание. По това познах, че ще тръгне по ревизия.

– Собствено той ходи да събира абонамента си – каза една учителка. – Боже мой, аз едвам успях да запиша две деца. Но кога ще прибера абонамента – не знам.

– Вие, госпожице Стоянова, записахте ли абонати?

– За кое? – попита Пенка Стоянова.

– За детското списание „Чурулик“, редактирано и издавано от нашия инспектор.

– Не съм... Отде да зная – отговори спокойно Пенка.

– Трябваше да запишете. Знаеш, хората държат сметка. Инспекторът живо се интересува. Може да те вземе на око. Тогава иди се разправяй.

– Че аз вчера, речи го, съм дошла. Такова списание не ми е паднало още в ръцете.

Навън удари училищният звънец за влизане в час. Четвъртия час. Директорът излезе в коридора и почна да вика на децата да мълчат. Шумът скоро престана, Учителите влязоха в класовете си и работата почна.

Пенка Стоянова беше разсеяна. Тя мислеше нещо за инспектора и списанието му. Почна да предава нов урок по български. Но не вървеше. Тя слезе от катедрата, разходи се между чиновете, после спря пред черната дъска и взе тебешира.

В това време вратата широко се отвори и директорът въведе един ниськ, набит господин, с валчесто червено лице, с малко изкривена яка и вратовръзка.

– Господин инспекторе, да ви представя госпожица Стоянова, нова, за пръв път учителка.

– Приятно ми е – каза инспекторът и вежливо подаде ръка.

Директорът излезе.

Пенка Стоянова, смутена, зачервена, уплашена, каза на децата да

седнат, подаде стол на инспектора и продължи урока. Тя искаше да бъде спокойна, но не можеше да намери вътрешна сила в себе си. Чувствува-ше, че изпуска нишката и че не може да надделее над преподаваемата материя, нито да увлече децата, които в присъствието на чуждия човек стояха със стегнати сърца.

От време на време учителката се обръщаше към инспектора и тога-ва виждаше на лицето му една насмешлива гримаса.

Тон стана от стола, приближи до нея и шепнешком ѝ каза:

– Вие, госпожице, или много се смущавате, или не сте подготвена. В момента на писането...

Учителката се смути още повече. Тя не чу нищо. Ушите ѝ пищяха. А последните думи тя разбра съвсем криво. Стори ѝ се, че инспекторът каза нещо за абонамент на списанието. Тя машинално и бързо отговори:

– Да, да... записах...

– Какво? – каза инспекторът малко учудено.

– Записах няколко абонати – заговори шепнешком и задъхана учи-телката. – Събрах и абонамента. – И като взе от катедрата чантичката си, тя се обърна гърбом към децата, застана пред инспектора и му пода-де двестете си последни лева.

Той като видя парите, взема ги бързо и ги тури в джоба си заедно с ръката си.

– Благодаря ви... Макар че аз, такова, но все пак... благодаря ви – рече инспекторът и лицето му засия. – Виждам ви, че сте способна учи-телка... Още нова, неопитна и непосветена, но отлично подготвена. Поздравявам ви!

Инспекторът се ръкува с учителката, излезе и отиде в друга стая.

Пенка Стоянова остави пак на катедрата съвсем празната си вече чантичка, седна на стола и каза:

– Деца, отворете си тетрадките и препишете първите пет изречения от христоматията.

Децата се размърдаха. След това зашумяха листи, заскърцаха пера.

Пенка Стоянова подпря глава на ръце и се замисли.

КРАЙ

© 1936 Елин Пелин

Набиране: Георги Величков
Източник: Словото

Публикация:

Елин Пелин. „Събрани съчинения в шест тома“, Том трети; „Български писател“, С. 1977. Под редакцията на Тодор Боров, Кръстьо Генов и Пеньо Русев.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5399>]